

Oberst Andreas Undall's Selvbiografi.

Meddelt ved Joh. Lesser.

I 1836 modtog 18. Bataillon en Del Papirer vedrørende sin første Chef, ovennævnte A. U., som Gave fra Sønnesønnen Hofjægermester Verner Undall „for at de kunne opbevares ved Bataillonens Portrætsamling ved Bedstefadrens Billede, hvortil de nærmest høre“. Disse Papirer bestaa, foruden af forskellige, originale Dokumenter (Bestallinger, Patenter o. lig.) af 3 Selvbiografier. Den ene af dem, der er hæftet i Omslag, gaar fra 1738 til 1794 og er derefter fortsat af Enken til 1818; med 18. Bataillons Tilladelse gjengives den her, ved Noter suppleret fra de 2 andre, II og III. II fyldes paa løse Ark, III fylder kun 1 Ark; de gaa henholdsvis til 1788 og 1777. Med Hensyn til Oberst Undall og hans Slægtninge henledes Opmærksomheden paa Arkivar Thomles Afhandling: „De ældste Led af Familien Undal (Undabl) i Norge“ i 5 Række Bind I—III, som ikke var afsluttet, da nærværende Biografi indsendtes. Nu at tilføje specielle Henvisninger hertil i Noterne, synes uforødent, da Navnene paa de omhandlede Personer let vil findes i Registrerne til nævnte Bind.

1738 den 4. Nov. blev jeg født udi Arendal i Norge. Min Fader Laurids Undall, en Søn af Andreas U., der døde som Stiftamtmand i Bergen 1728¹⁾, og havde til Moder en Datter af Biskop Jersin²⁾, var da Student³⁾, og min Moder var en Datter af Kjøbmand Peder Otto og Kjøbmand Falcks Datter. Jeg forblev hos min Moder til jeg var 6 Aar gammel, da min Fader, som var bleven Lagmand i Stavanger, kom hjem;

¹⁾ Andreas U., c. 1669—1728, se Biogr. Lex. XVIII 82.

²⁾ Catharina J., D. af Biskop Jac. Jensen J., 1633—94, se Biogr. Lex. VIII 457.

³⁾ Faderen var Sorenskriver i Nedenæs Len til 1744.

og 1744 om Sommeren rejste jeg med dem til Stavanger, hvor mine Forældre endnu fik 3 Sønner, som strax efter Fødselen døde. Min Faders Indkomster vare smaa; det lidet, de ejede, maatte de tilsætte. Der paa Stedet kunde jeg af Mangel paa Lærere ikke lære noget. Regne, skrive og lidt Latin var alt¹⁾. Min Fader besluttede derfor, 1753 at sende mig til sin Broder, Regimentskvartermester U. i Bergen, hvor jeg hos hans Ven, Hr. Notarius publicus Alstrup lærte noget Fransk og Mathe-matik. Strax efter min Ankomst til Bergen yttrede jeg min Begjærlighed efter at komme i det Militære, som min Fader og indvilligede.

1753 den 13. Okt. blev jeg Korporal ved det 2. Bergen-husiske nat. Inf. Rgmt. under Hr. Generalmajor v. Segel-cke's²⁾ Kommando³⁾.

1754⁴⁾ gjorde jeg Tjeneste ved Bergens Garnison som Soldat og Underofficer i 3 Maaneder⁵⁾, og 1755 rejste jeg hjem til Stavanger, hvor jeg forblev, da jeg

1756 den 14. Juli blev virkelig Sekondlnt. ved 2. Vester-lehnske Regiment mod at min Fader betalte til den afgaaende Kapitajn v. Hübsch 400 r.

1758 i Foraaret blev jeg kommanderet til Christianssand, hvor jeg som Officer kom til at ligge i Garnison, og skulde have været paa Flaaden, men vi fik Kontraordre; jeg rejste altsaa hjem.

1758 den 26. Dec. om Morgenen Kl. 8 døde min kæreste og uforglemmelige Fader⁶⁾.

¹⁾ Faderen lod ham „gaa sig til Haande udi hans Embedsforretninger baade som Lagmand og 2 Aar som konstitueret Amtmand udi Sta-vanger.“ (III).

²⁾ Christian Vilhelm Segelcke, f. ²⁴/₇, 1682, † ²⁴/₂, 1763, blev først ³¹/₃, 1754 Generalmajor.

³⁾ „og Hr. Oberstlnt. v. Beyer's Kompagni“. (II); Valentin B., f. o. 1693 i Bergen.

⁴⁾ s. A. blev U. confirmeret i Korskirken i Bergen. (II).

⁵⁾ „og stod jeg første Gang Skildvagt udenfor min salig Farfaders Gaard, som da beboedes af den daværende Stiftamtmand v. Cicignon [Ulrik Frederik C., 1699—1772, se Biogr. Lex, III 593], da denne Gaard fra min Farfaders Tid af som den første Stiftamtmand, der havde beboet samme, bestandig af Efterfølgende var kjøbt og beboet.“ (II).

⁶⁾ „uden at kunne efterlade sig noget“ (III).

1759 blev jeg atter i Foraaret kommanderet til Christianssand for at embarkeres paa Flaaden¹⁾. Jeg kom paa Orlogsskibet „Grønland“, som førte 50 Kanoner, under Kommandørkapitajn Fiskers²⁾ Kommando, og gik med det til den franske Bugt, hvor jeg ankrede ved St. Martin, og var i Land der og i la Rochelle. Og da vi havde opholdt os der i en 4 à 5 Uger, gik vi tilsejls med en Koffardiflaade af 14 Skibe til Kjøbenhavn, hvor vi i August Maaned ankom, og blev incorporeret under de derværende norske Nationale under Hr. Oberstlnt. v. Giese's³⁾, Kommando, som efter at jeg havde gjort 2 Officersvagter, tog mig til Adjutant ved samme⁴⁾.

1759 den 28. Dec. fik jeg Premierlnts. Karakter, og

1760 i Juni Maaned blev jeg fra Hs. Maj. salig Kong Frederik V ved Generalmajor og Kommandant v. Hauch⁵⁾ spurgt, om jeg havde Lyst at gaa i fransk Tjeneste, da Hs. Maj. vilde give mig Rejsepenge, dobbelt Gage og hvad jeg iøvrigt efter Omstændighederne maatte behøve⁶⁾. Jeg modtog med den inderligste Glæde dette allern. Tilbud, rejste i Juli gennem Holsten, Hamborg⁷⁾, Bremen, Oldenburg, Holland og derfra til det Hessiske, Kölln og Bonn, hvorfra jeg tog op ad Rhinstrømmen til Frankfurt a. M. og derfra til Armeen, som laa i det Hessen-Kasselske, hvor jeg strax blev ansat

¹⁾ efter Ansøgning „i en andens Sted, som ønskede at blive hjemme“ (III).

²⁾ Lorents Henrik F., 1720—97, se Biogr. Lex. V 179.

³⁾ Oberstlnt. Chr. Frederik G. i Garden t. F. var Kommandør for det af Normændene dannede „norske Feltregiment“, f. $\frac{22}{11}$ 1707, † $\frac{17}{12}$ 72 som Oberst; g. m. Margr. Christine f. Breuning, f. $\frac{1}{4}$ 1715, † $\frac{20}{4}$ 90.

⁴⁾ Ved Hoffets Ankomst til Kjøbenhavn paa denne Tid blev Frederik V's Opmærksomhed henledet paa ham; han blev saaledes oftere tilsagt til Hofballerne. (II).

⁵⁾ Andreas H., 1708—82, se Biogr. Lex. VII 139 ff. H. blev først 1765 Kommandant paa Kronborg.

⁶⁾ I III omtales dette saaledes: „Ubekendt af alle og uden Venner var min Entrée i Kjøbenhavn, men ved det guddommelige Forsyns uransagelige Førelse opvakte min uforglemmelige Konges, Hs. Højstsalige Maj. Kong Frederik V's Hjerte til en allern. Opmærksomhed for mig, som foraarsagede at han allern. befalede, at jeg skulde tillades at rejse ud til den kgl. franske Armee . . .“

⁷⁾ „hvor min Tjener blev syg, som foraarsagede mig et Ophold der af 14 Dage“. (II).

som Sekondlnt. ved Regimentet Royal Suédois, hvortil jeg var rekommanderet, og hvortil jeg ankom i October, og forrettede jeg derved Garnisonsmajor Tjeneste og gjorde den paafølgende Vinter og Sommer Campagnen med. Affairer, hvorved jeg risikerede noget af Betydenhed, kan jeg ej rose mig af at have bivaanet; ved Grünberg tog vi 4000 Mand til Fange, da vi vare 6 til 7 Gange saa stærke som Fjenden, og ved Hamm og Schlidingen tabte vi en 3 til 4000 Mand af Døde og Saarede, uagtet vi vare næsteu 3 Gange saa stærke som vore Fjender under Prins Ferdinands Kommando¹⁾. Vore Engagements i de øvrige smaa Affairer fortjene ej at nævnes. I Efteraaret 1761 blev alle danske Officerer tilbagekaldt, jeg altsaa ogsaa. I Januar 1762 kom jeg til Kjøbenhavn²⁾, hvor

¹⁾I II skriver U. om Krigsbegivenhederne følgende: „1761 i Februar maatte vi bryde op og marschere til Friedberg, da Fjenden nærmede sig, og derfra gjøre en forceret Marsch (efter at vi havde opbrændt Magasinet) med en Del af Armeen til Grünberg, hvor vi tog Arveprinsen af Brunsvigs hele Korps til Fange, som bestod af 4000 Mand, nemlig 2 Regimenter Hessen, 1 Brunsvigsk og 1 Hannoveransk, og marscherede vi derpaa til Homborg, hvor vi forblev til Udgangen [af] Marts, da vi med megen Besvær marscherede derfra til Kölln, hvor vi forblev til i Maj Maaned, da vi marscherede til Essen og saa i Lejren ved Soest. Og da vi oprød derfra med en Armee af 110,000 Mand for at belejre Münster og Lippstadt og med 40,000 Mand deraf at formere en Lejr til Beskyttelse for de Belejrende, havde Prins Ferdinand samme Nat ved en forceret Marsch trukket sig bag Armeen, og da vi vare ankomne til Werle, attackerede han vor Arriergarde for at bemestre sig vor Feltekvipage, som vel ej lykkedes ham, da vi ved vort Feltartilleri drev ham tilbage. Dog vare vi ved denne Lejlighed udsat for Mangel af Levnetsmidler og vor Feltekvipage, som vi først efter 3 Dages Forløb fik, da vi maatte marschere tilbage for at forfølge Fjenden, som trak sig til Hamm. Den 16. Juli gjorde vi et Forsøg paa at attackere ham i hans Forskansninger paa 3 Steder, men bleve med et Tab af omtrent 4000 Mand drevet tilbage. Siden forefaldt intet af Betydenhed. Jeg marscherede vel et Par Gange ud med Volontærer af Armeen, dels for at rekonoscere og indbringe Efterretninger fra Fjenden, og dels igjen at opbygge en Bro ved Dorsten, som af Fjenden var afbrudt, men derved forefaldt intet. Vi kamperede til den 28. Nov., da vi og „bosaquerede“ os i Jorden, og derpaa marscherede vi i Vinterkvarter i Kölln am Rhein.“

²⁾ „alle, som ved andres Forbøn vare udkommanderede, havde faaet og fik uden Forskjel Kapitajns Karakter, men jeg ej“. Af Kongen fik han derimod en Douceur paa 600 r. (III.)

jeg uformodentlig fcrefandt min kjære Moder, som havde tilsat den sidste Skilling paa og for mig.

1762¹⁾ den 15. Marts blev jeg ansat som ældst Premierlnt. ved det ny oprettede Frikorps under Oberstlnt. v. Favins Kommando²⁾; [jeg] rejste strax derefter til Holsten og blev kommanderet paa Hverving for Jægerne, Husarerne og Frikorpset til Hamborg og Lybæk. I Sept. blev dette Korps igjen reduceret³⁾ og jeg sat paa 12 r. maanedlig Ventepenge.

1762 i Oktober blev jeg med Behold af mine Ventepenge hensat ved det slesvigske gevorbne Regiment Infanteri som den 13. Premierlnt. Jeg vilde ej gaa derhen, fik Tilladelse at blive i Kjøbenhavn til jeg blev bedre employeret, da Hs. Højsalige Maj. havde megen Naade for mig⁴⁾; og 1763 i Sep-

¹⁾ Samtidig fik U. Kgl. Tilladelse til at sælge sin Sekondlntsplads i Norge til Kadet Schou for 700 r.

²⁾ Frederik August F., tidligere Kapitajn i Preussen, ²²/₂ 1762 dansk Oberstlt., ²⁰/₁₀ s. A. Afsked, ²/₈ 1763 Obersts Kar.

³⁾ Det blev oprettet i Anledning af den sandsynlige Krig med Rusland.

⁴⁾ „rejste derpaa om Sommeren 1763 til Fredensborg, for om muligt at forestille min Konge, hvorledes jeg var tilsidesat, da alle mine Kammerater, som ved Rekommandation af Generaler vare udsendt, alle vare blevne Kapitajner, og jeg, som Kongen selv havde udsendt, maatte alene staa tilbage. Men da alle Tilgange vare tilspærrede formedelst det store Tilløb af Supplicanter, var det mig umuligt. Jeg fik derpaa ej alene Hs. Durchl. Hertug af Bevern, men endog en anden god Ven at tale til Kongen for mig, som begge bragte mig de allerglædeligste Efterretninger om min Konges Naade, og blev jeg 4 Dage derefter kaldt til Overkrissekretær Hs. Exc. Gen. Lieut. Greve Ahlefeldt [Conrad Vilh. A., 1707—91, se Biogr. Lex. I 131], som i Kongens Navn forsikrede mig om allern. Befordring, og en Uge derefter sagde min Ven mig (dog uden at sige at Kongen havde befalet mig det), at Tirsdagen derpaa red Kongen til sin Moder til Hørsholm, da kunde jeg gaa ud paa Vejen og der søge Lejlighed at tiltale Kongen. Jeg spurgte om Kongen havde befalet det, og da han dertil svarede Nej, bad [jeg] ham at excusere, at jeg ej kunde persuade mig dertil, thi naar jeg ej som Kavalier kunde faa ham i Tale, var det i mine Tanker uanstændigt at søge ham som en Betler. Min Ven lo og sagde, saa fik jeg at gjøre, hvad jeg vilde, men han forsømte imidlertid ej at melde Kongen paa den favorableste Maade mit Svar. Det behagede Hs. Maj., og han sagde, jeg havde Ret, og da Overkrissekretæren kom om Onsdagen for at referere, befalede Kongen at jeg skulde have hvad for et Kompagni, jeg helst ønskede af de 23 Kompagnier, som paa den Tid vare vakante i Norge, hvilket Kongen lod mig sige ved min Ven, og da Overkrissekretæren sagde mig det, samt at jeg i det l. vesterlehnske skulde faa et, svarede

tember befalede Hs. Maj., at jeg skulde have hvad for et Kompagni, jeg vilde have af de 21 Kompagnier, som paa den Tid vare ledige ved de norske Nationale. Man havde givet mig et i det 1. vesterlehnske Infanteri, men 60 r. aarlig Pension var belagt, og jeg vilde ej modtage det, da man efter Kongens Befaling maatte forestille mig til det, jeg ønskede.

1763 den 21. Oktober blev jeg Kapitajn og Kompagnichef for det ørkedalske Kompagni under det 3. trondhjemske Regiment¹⁾, hvorhen jeg efter Ordre rejste i Maj 1764, og

jeg, at da der var en Pension af 60 r., som hæftede derpaa, og Kongen allerede havde ladet mig sige, at jeg skulde faa hvad for et, jeg selv ønskede, saa udbad jeg mig det ørkedalske ved det 3. trondhjemske Regiment.“ (II).

- ¹⁾ „den 4. Novbr., da jeg fyldte mit 25. Aar, takkede jeg allerunderd. Kongen paa Fredensborg for Posten, og forblev jeg Vinteren over i Kjøbenhavn, hvor Kongen viste mig mange Prøver paa sin Naade, som ere for vidtløftige at opregne, og efter Kongens allern. Løfte til mig gav han en Student ved Navn Paysen Kancelliraads Karakter og mig de 600 r., som han skulde give for samme. Men Greve Moltke og Geh. Raad Thott satte ham paa Listen med en Del andre, som skulde give Penge til Frederiks Hospital, hvorved jeg tabte samme, som gjorde Kongen meget ondt, og lod han mig i det Sted sige, at at jeg skulde holde mig vel med Gen. Feltmarskalk Greve St. Germain, da han vilde give mig et Kompagni i de ny oprettede Regimenter. Gen. Feltmarskalken mærkede [?], det vilde ej nægtes, han virkelig var min Ven. Jeg fik Ordre fra ham, inden 8 Dage at forføje mig til min Post. Jeg fik strax Lejlighed [d. e. Skibs] til Arendal, meldte ham Dagen efter at jeg om 3 Dage vilde rejse. Han spurgte mig, om det var sandt. Jeg sagde ham at den Militær, som ej vidste at adlyde, kunde umuligt i sin Tid blive duelig til selv at kommandere, og omendskjønt jeg end ved denne min Bortrejse frygtelig blev skilt med mere end Hs. Exc. kunde forestille sig, da jeg kunde smigre mig af min Konges Naade, haabede jeg dog, at Forsynet rigeligt vilde erstatte mig det med mere. Hs. Exc. forsikrede mig om at han var vidende om den Naade, min Konge havde for mig, og at jeg maatte være forvissat om, at han var min sande Ven, samt at hans Bestræbelser alene gik ud paa at give mig Lejlighed til at erhverve mig Kundskaber og Indsigter til fremdeles at kunne fortjene og vedligeholde samme, som inderligt skulde glæde ham, og skulde jeg ej, naar det stod i hans Magt, blive der længere end i 2 Aar, da jeg med Avantage skulde blive forflyttet etc. etc. — 1764 i April tiltraadte jeg altsaa Rejsen til Arendal, Bergen og Trondhjem, hvortil jeg ankom sidst i Juli. Men forinden de 2 Aar vare forløbne, døde min uforglemmelige Konge, min Ven Feltmarskalken kom bort, jeg altsaa gaar højt forladt. 1767 kom Feltmarskalken igjen. Da det 3. trondhj. Rgmt. blev reduceret, blev jeg i Efteraaret sat paa Ventepenge. Men jeg maatte være utaknemlig mod denne

forblev jeg for det meste i Funktion lige saa længe, jeg var der, hvor jeg nød usigelig megen Politesse og Godhed af alle Stedets agtbareste Indvaanere.

1767 den 1. Juli blev Regimentet reduceret og incorporeret i det 1. og 2. trondhjemske Regiment og jeg sat paa 175 r aarlig Ventepenge.

1767 den 1. Oktober blev jeg ansat som Kapitajn og Kompagnichef ved det sjællandske gevorbne Infanteriregiment, som ved Kronprins Frederiks Fødsel blev udnævnt til hans Regiment¹).

1768 den 1. Februar rejste jeg fra Trondhjem over Land igjennem Sverig til Helsingør, hvor Regimentet laa, og med det marscherede jeg i April 1768 til Citadellet Frederikshavn ved Kjøbenhavn, hvor vi garnisonerede.

1769 den 1. April blev jeg forflyttet til norske Livregiment²) som Kapitajn og Kompagnichef, som laa i Kjøbenhavn i Garnison og siden i de ny Barakker ved Volden.

1771 i Juni blev jeg udnævnt til at forrette Generaladjutant Tjeneste hos Kongen. Fik til Nytaar i Stedet for

kære Herre, naar jeg ej tillige anførte den Sandhed, at han, uden at jeg en Gang fik Lejlighed at erindre ham derom, selv erindrede sit Løfte ved at foreslaa mig til et gevorbent Kompagni.“ (II).

¹) 1768 Kronprinsens, 1808 Kongens, 1838 Kronens Regiment, nu 5. Bataillon.

²) „ . . da Hs. Kgl. Maj. først udi Aaret 1769 allern. tillod, at de af Hs. Maj.'s Officerer, som havde Lyst at gaa udi Kejslerl. russisk Tjeneste, maatte indkomme med deres allerunderd. Ansøgning, meldte jeg mig allerunderd. Men da 18 Officerer havde faaet Tilladelse og deriblandt ingen Normand fandtes, saa understod jeg mig underd., da jeg haabede at samme skulde kontribuere til mit Ønskes Opfyldelse, at forestille samme for Hs. Maj.'s Generalitet; men det havde nær bekommet mig ilde, da man vilde betyde mig, at Hs. Maj. selv havde udsøgt dem, som han allern. vilde tillade at rejse, og at det følgelig var dumdrigt af mig at sige noget derom, som jeg og selv maa tilstaa, naar jeg ej var overtydet om, at min allern. Konge ligesaa meget elskede sine Normænd som sine Danske og andre Nationer, men at vor Udelukkelse alene skete af Mangel paa Talsmænd, da min allern. Konge har andre, langt vigtigere Ting at occupere sig med end at efterse, hvor hans Tjenere ere fødte. Jeg fik imidlertid ingen allern. Bønherelse, men blev i dets Sted den 1. Maj [ovenfor 1. April] s. A. forsat til det Kgl. norske Livregiment.“ (III).

Gage 200 r., som vi hver aarlig skulde have¹⁾. Men ved Revolutionen den 17. Januar 1772, da jeg havde Jour, blev jeg uden videre Komplimenter bortvist fra Hoffet og min Post. Jeg taug, til alt var forbi, og de Skyldige vare afstraffede. (Beringskjold²⁾ vil og den Dag havt mig arresteret, men det lykkedes ham ej). Jeg blev opkaldt til Forhør, men de mig tildelte Kabinetsordrer bleve mig alene affordret. Jeg gik derpaa til Arveprinds Frederik, beklagede mig over den Maade, jeg var behandlet paa, udbad mig til Satisfaktion det Kompagni, som paa den Tid var vacant i den Kgl. Livvagt til Fods. Det var allerede bortlovet, men Hs. Kgl. Højhed Arveprinsen lovede mig det første, som blev vacant. Jeg fik det ej, men 3 Uger derefter

1772 den 3. December blev jeg ansat som Kaptajn og Kompagnichef i bemeldte Garde til Fods. Dog tabte jeg min Anciennitet som ældre Kapitajn for Kapitajn Greve Wedell³⁾ og v. d. Lühe⁴⁾, som [o: den sidste] og siden paa Grund deraf blev Premiermajor ved Korpset.

1774 den 21. Oktober, da jeg havde Vagt ved Arveprinsesse Sophie Frederikes⁵⁾ Indtog, fik jeg Majors Karakter⁶⁾. Dog blev siden alle ældre Kapitajners Anciennitet dem forbeholden.

---

¹⁾ „Den bekjendte [Lille] Juleaftensfejde havde jeg Vagt paa Hovedvagten, og blev den ej afslaaet, som det urigtigt findes anført i det Skrift, som handler om samme. De veg uden at komme i Haandgemæng (hvorved vel Vagten for Overmagten vilde have været nødt til at give efter). Med det Gode fik [jeg] Garderne til at gaa bort.“ (II). Jfr. Hist. Tidsskrift 3 R. IV 422.

²⁾ Magnus B. 1721—1804, var Hovedmanden for Katastrofen hin Dag. Se Biogr. Lex. II 127 ff.

³⁾ Frederik Anton Greve Wedel-Jarlsberg 1747—1811; hans Autobiografi i pers. hist. Tidsskr. IV, 155 f.

⁴⁾ Andr. Aug. v. d. Lühe f. 1741. † 1831 (pers. hist. Tidsskr. 3 R. II, 31 f.) blev Kapt. i Garden ⁶/₁₁ 1765 og Major i samme Afdeling ²/₁₁ 1783.

⁵⁾ f. Prinsesse af Meklenborg-Schwerin, 1758—94, Moder til Kong Christian VIII, se Biogr. Lex. XVI 174.

⁶⁾ „da der iblandt dem, som paa denne betydelige Dag blev forundt Majors Karakter, og befandtes Hr. Major v. Stricker [Carl Alexander S., 1731—1820, se Biogr. Lex. XVI 482 f.] af norske Livregiment, der fordi han havde været udi Kgl. fransk Tjeneste udenfor sin Tur opnaaede samme, saa anholdt jeg og allerunderd. paa samme Grund

1774 den 4. November, som var min Fødselsdag, saa jeg for første Gang Frøken Charlotte Dorothea von Røder, som var født 1758 den 13. Februar, hvis Fader var den udi Aaret 1766 afdøde Hof- og Provincial Jægermester over Nørre Jylland Christian Frederik von Røder, og Moderen, som endnu levede, Ingeborg Maria v. Thombsen, hvis Fader var Justitsraad og Major og Moder en Datter af den gamle, afdøde Etatsraad de Klauman¹⁾.

1775 den 2. Marts blev jeg forlovet med ovenmeldte Frøken v. Røder.

1775 den 15. Marts døde min kære Moder, som havde levet med mig, siden jeg 1768 kom til at garnisonere i Citadellet Frederikshavn, og blev begravet i Frue Kirkegaard tæt ved den Latinske Skole.

1775 den 4. August havde jeg Bryllup i min Svigermoders Hus i Vejle i Jylland, og om Høsten rejste min Svigermoder med os til Kjøbenhavn.

1776 den 14. September Kl. 7 $\frac{1}{2}$ slet om Aftenen nedkom min Kone med det første Barn, som var en Søn, udi Kjøbenhavn, som den 21. samme Maaned blev døbt og kaldt Christian Julius efter Kongen og Enkedronningen Juliane Marie. Hans Faddere vare: 1. Kongen, for ham Kammerjunker Finecke, 2. Enkedronningen, for hende min Svigermoder, 3. Kronprins Frederik, for ham Kammerjunker Høeg, 4. Arveprins Frederik, for ham Kammerjunker Warnstedt, 5. Arveprinsesse Sophia Frederika, for hende Fru Kammerjunkerinde Falbe.

1776 den 22. Decbr. døde ovenmeldte min Søn og blev nedsat i Klaumans Begravelse i Holmens Kapel.

---

og som den ældste udi Hs. Maj.'s Livgarde til Fods om samme Naade, hvilken jeg og ved Hs. Kgl. H.'s allerh. formaaende Forbøn opnaaede. Men 4 Dage efter udvirkede man en Kgl. allern. Ordre, som skilte mig og flere ved Fordelen deraf, uagtet de, som havde været i Kejslerl. russisk Tjeneste og fra mine Eftermænd at være, [være] blevne mine Formænd, beholdt deres Anciennitet." (III). Stricker havde forøvrigt ogsaa været i russisk Krigstjeneste.

¹⁾ Charl. Dorothea v. R. blev døbt $\frac{16}{2}$ 1758, † $\frac{16}{2}$ 1820; hendes Fader var f. 1726, † $\frac{5}{2}$ 67 (ikke 1766); hendes Moder var født 1734. Om Forældrenes Giftermaal se Hist. Tidsskrift 3 R. IV 267. — Nicolaj Bernhard Thombsen, f. o. 1722.

1777 den 7. Marts blev mig givet et Kgl. allern. Løfte paa det første Stiftamtmandskab, som blev ledigt i Norge.

1777 den 10. Maj blev mig fra det Kgl. Danske Kancelli tilmeldt, at Hs. Kgl. Maj. allern. havde behaget at accordere min Ansøgning om at optages i det Adelskab med Anmodning om at indsende Udkastet til det Vaaben, jeg agtede at føre, med Coloriter og Beskrivelse derover, paa det at Patentet derefter kunde udfærdiges. Jeg indsendte det, men meldte tillige, at jeg ikke havde søgt om at optages i noget Adelskab, men kun et allern. Stadfæstelsespatent paa de af mine Forfædre erhvervede adelige Adkomster, og da jeg ej fik det, uagtet Kongen havde approberet min Ansøgning derom og siden Vaabenet, som jeg nu fører, har jeg ej villet modtage Patentet, som Hs. Maj. og gratis havde ladet udfærdige¹⁾.

---

¹⁾ Om denne Sag skriver U. i III: „1776, da det behagede Hs. Kgl. Maj. at udgive sin højstpriselige Lov om Indfødsretten og det tillige allern. behagede Hs. Maj. at indlemme dem af udenlandsk Adel, som stod udi Hs. Maj.'s Tjeneste, udi sit eget Lands Adel, beviste jeg og allerunderd. mine Forfædres udi Hs. Maj.'s eget Rige erhvervede Adelskab, grundet paa de helligste og urokkeligste Love, som jeg allerunderdanigst udbad mig ved et Kgl. allern. Patent stadfæstet, hvilket Hs. Maj. og ved sin allern. Paategning paa min allerunderd. Ansøgning stadfæstede. Men denne Kgl. Naade har man og berøvet mig, da man i det Sted vil nobilitere mig paany, hvilket jeg paa det Kgl. Danske Kancelli har frabedt mig, dels som noget, der var strikte imod hvad min allern. Konge havde tildelt mig, og dels fordi jeg selv aldrig har havt Lejlighed til at udmærke mig paa saadan Maade, at jeg kunde fortjene Navn af en meriteret Stamfader for en Efterslægt, der havde langt ældre og værdigere Afkom at beraabe sig paa, om og dette for en værdig Undersaat og tro Tjener udi et souveraine Rige skulde behøves. Men af alt dette foranførte vil man dog noksom kunne indse, at jeg uagtet mine allern. Kongers og Hs. Kgl. H.'s allerdyrebareste Naadesbevisninger i alle Begivenheder er bleven skilt med Fordelene af det, som de saa allern. have villet forunde mig og jeg har tjent for, og det uden at nævne at mange af mine Eftermænd med andre particulære Naadesbevisninger og Distinctioner ere blevne benaadede, som ufejlbarligen og havde blevet mig tildelt, naar nogen udi deslige Begivenheder havde ansat mig. Men derpaa understaar jeg mig ej at gøre nogen Pretention, men lader mig alene nøje med min egen tilfredsstillende Samvittighed, der noksom forsikrer mig om at, uagtet jeg ingen saadan particulair Kgl. Naade har erholdt (som jeg paa ingen Maade troer at have fortjent), har jeg dog ligesaa lidet fortjent at foragtes og fraskilles det mig allern. tildelte, som jeg ved mine Kongers Naade og

1777 den 5. December Kl. 6 om Morgenen nedkom min Kone med det 2. Barn, som var en Datter, udi Kjøbenhavn, som blev hjemmedøbt og kaldt Ingeborg Maria efter min Svigermoder og den 23. derpaa ført til Garnisonskirken af Fadderne: 1. Baronesse v. Haxthausen, født Schack-Rathlou, Generalmajor og Kommandør for den Kgl. Livgarde til Fods Baron v. Haxthausens Frue¹⁾, 2. Frøken Engelke de Klauman²⁾, afdøde Justitsraad Klaumans Datter, 3. Kammerherre v. Arenfeldt³⁾, Premiermajor ved det norske Livregiment Infanteri, 4. Kammerherre Suhm⁴⁾, 5. Major v. Holten⁵⁾, 6. Guvernør Soetmann.

1777 den 28. December døde ovenmeldte min Datter og blev nedsat i Klaumans Begravelse i Helliggæstes Kirke i Koret.

1779 den 4. Januar Kl. 3 om Morgenen nedkom min Kone udi Kjøbenhavn med det 3. Barn, som var en Datter, som den 18. derpaa blev døbt i Garnisonskirken og kaldt Dorothea Sophia efter nu afdøde Generalmajorinde Baronesse v. Haxthausen, født Schack-Rathlou¹⁾. Fadderne vare: 1. Majorinde Frederika v. Holten, født de Klauman⁵⁾, 2. Frøken Engelke

---

lange Tjeneste har erholdt og erhvervet, da jeg paa ingen Maade har gjort mig uværdig til samme, hverken ved min Opførsel i eller udenfor Hs. Maj.'s Tjeneste, og har jeg ikke heller marieret mig med saadan Person, som hverken for sin Stand eller Opførsel kunde berøve mig Adgang til nogen Kgl. Naade. Men jeg har endog af Mangel paa fornødent Udkomme udi Hs. Maj.'s Tjeneste ej alene maattet udbetale det lidet, jeg bekom med hende, men og siden skaffe mig mere end 1200^r. Gjæld, som alt foraarsager de bedrøveligste Udsigter for mig og Familie. Det maa altsaa, beklageligt for mig, enten være sket af particulairt Had til min Person eller af en Raison, som skal være skjult for mig. Nok; Maaden, som skal blive ukarakteriseret af mig, er af den Beskaffenhed, at jeg hellere vil være den lidende, end have Del i dens Udøvelse." (III).

Adelspatentet af ¹⁰/₈ 1777 blev først udfærdiget til Sønnen Laur. Chr. den ²²/₆ 1829.

- ¹⁾ Clemens August Haxthausen, 1738—98, se Biogr. Lex. VII 176; Dorothea Sophie f. Schack-Rathlou var hans 2. Hustru og døde 1778.
- ²⁾ Engelke Charlotte K., f. 1760, g. 1783 med Søoff. Jac. Arenfeldt, 1755—1820, se Biogr. Lex. I 316. Hun var D. af Knud Gregorius de K., adlet ¹⁸/₁₂ 1749.
- ³⁾ Carl Ludvig A., f. ²⁶/₂ 1738, † ¹⁵/₄ 79 i Breslau, se pers. hist. Tidss. 5. R. V 156.
- ⁴⁾ Historikeren Peter Frederik S., 1728—98, se Biogr. Lex. XVI 558 ff.
- ⁵⁾ Chr. Ludvig H., f. 1735, blev gift med Frederike Sophie de Klauman, 1750—1784, hans 1. Hustru.

Falbe, Hr. Justitsraad og Kasserer Falbe's Datter¹⁾, 3. Hr. Oberst v. Repsdorff, Premiermajor ved Garden til Fods²⁾, 4. Hr. Generaladjutant og Major v. Ellebragt³⁾, 5. Hr. Justitsraad Falbe, Assessor i Hof- og Stadsretten⁴⁾, 6. Hr. Albert Jersin, Provst over Vestre Finmarken⁵⁾.

1779 den 16. Juni Kl. 1½ slet om Eftermiddagen døde ovenmeldte min Datter og blev nedsat i min Begravelse i Koret i Helliggæstes Kirke.

1780 den 10. Februar bekom jeg Kgl. allern. Ordre at rejse til Norge, for overalt i de 4 Stifter at udtage og om muligt godvilligt at engagere norske Folk til den Kgl. Livgarde t. F., samt at erkyndige mig om adskilligt, som kunde tjene til Oplysning og til Foranstaltninger for det almindelige Bedste. Den 18. Februar tiltraadte jeg Rejsen igjennem Sverig [her følger en Opramsning af Byer og Steder, der vise at U. har gjennemstrefjet Norge paa kryds og paa tværs. Han rejste tilbage igennem Sverig til Helsingør og] Kjøbenhavn, hvortil jeg ankom den 1. Oktober. De af mig i Norge antagne 97 Mand vare forhen tilligemed 5 Underofficerer til Garden ankomne, og var man saa vel fornøjet med dem, at man endog tilstod, aldrig at have faaet saa udsøgte, smukke og gode Folk, som de alle vare. Hs. Kgl. H. Arveprinsen yttrede sig meget fornøjet over de af mig til Statssekretær Geh. Raad Guldberg⁶⁾ indsendte Efterretninger, hvis Aarsag mig og fra Hr. Generalmajor Baron v. Haxthausen⁷⁾ efter Kgl. Ordre, medens jeg endnu var i Norge, blev tilkjendegivet at jeg ved min Tilbagekomst kunde være forvisset om, at

¹⁾ Engelke Margrete F., 1763—1848; g. 1782 med Justitiarius Chr. Colbjørnsen, 1749—1814, se Biogr. Lex. IV 25 ff. Hendes Fader Joh. Chr. F., 1740—1801, blev Etatsraad.

²⁾ Casper Adolph R., 1725—³¹⁾1789 som Generalmajor og Chef for Kronprinsens Regiment.

³⁾ Carl Henrik Ellebracht.

⁴⁾ Chr. Wigant F., 1742—1826, se Biogr. Lex. V 40.

⁵⁾ Provst i Finmarken 1771—79.

⁶⁾ Ove Høegh-Guldberg, 1731—1808, Statsmand og hist. og theol. Forfatter, se Biogr. Lex. VI 289 ff.

⁷⁾ Herfra omtrent enslydende med II, hvor dog Familiebegivenhederne mangle.

Hs. Maj. vilde belønne mig baade til Satisfaction og Fornøjelse. Ved min Tilbagekomst blev disse allern. Løfter og Forsikringer mig igjen mundtligt meddelte af Hs. Kgl. H. Arveprins Frederik og flere. Men derved forblev det til den 10. Maj 1781, da Hs. Kgl. H. Arveprins Frederik lod mig kalde og bebudede mig, at Hs. Kgl. Maj. allern. havde udnævnt mig til Kammerherre. Men da han befrygtede, at det vilde incommodere mig, havde han besluttet, om det fandt mit Bifald, at forvare Nøglen, til han tillige kunde se mine particulaire Omstændigheder forbedrede, hvorfor jeg allerunderd. takkede og bad at Hs. Kgl. H. naadigst vilde forvare den til den ham belejligste Tid som den ønskeligste for mig med mere.

1781 den 10. Maj blev jeg altsaa allern. udnævnt til Kammerherre¹⁾, uagtet Nøglen først den 3. Oktober samme Aar blev mig tilsendt med Kgl. allern. Ordre, strax at anlægge den, samt med den Kgl. allern. Kommunikation, at der for samme ingen Gebyrer vare at erlægge, da Hs. Maj. allern. vilde at jeg for samme skulde fritages, og blev mig allern. forundt et Tillæg af 150 r. til Rang- og Extraskattens Afbetaling med gjentaget Kgl. allern. Løfte om det første Stiftamtmandskab, som blev vacant i Norge.

1783 den 17. September Kl. 7¹/₂ slet om Aftenen nedkom min Kone udi Kjøbenhavn med det 4. Barn, som var en Dreng. Den 29. September blev han hjemmedøbt og kaldt Laurids Christian²⁾ efter min og [min] Kones Fædre. Den 20. Oktober blev han bragt til Garnisonskirken, hvor hans Faddere vare: 1. Baronesse v. Rosenkrone, født Hjelmstjerne³⁾, Geh. Raad. og Statsminister Baron v. Rosenkrones Frue, 2. Frøken Charlotte Sophie Harboe, salig Biskop Harboes⁴⁾ Datter, 3. Hs. Exc. Geh. Raad og Overpræsident v. Brandt⁵⁾, 4. Hr. Generalmajor Baron v. Haxthausen, Kommandør for

¹⁾ Bestillingen som Kammerherre er dateret ¹²/₁₁ 1781.

²⁾ L. C. U., † 1861, Fængselsdirektør, se Biogr. Lex. XVIII 84.

³⁾ Agnete Marie H., 1752—1838, gift med Statsminister Marcus Gerhard Greve R., 1738—1811, se Biogr. Lex. XIV 177 f.

⁴⁾ Ludvig H., 1700—83, se Biogr. Lex. VII 84 ff.

⁵⁾ Christian B., 1735—1805, Kancellipræsident, se Biogr. Lex. III 3 f. Han blev først Geh.-Raad 1784 og Præsident i Danske Kancelli 1789.

den Kgl. Livgarde t. F., 5. Hr. Kammerherre v. d. Lyhe, Major og Kompagnichef ved den Kgl. Livgarde t. F., 6. Hr. Generaladjutant v. Løvenørn¹⁾, Sekondmajor ved den Kgl. Livgarde t. H., 7. Hr. Kammerjunker Stig Tønsberg Schøller v. Krogh²⁾).

1784, da Hs. Kgl. H. Kronprins Frederik blev konfirmeret, havde jeg Vagt paa Slottet, og den 14. April derpaa, da Hs. Kgl. H. Kronprinsen selv vilde antage sig Regeringens Bestyrelse, behagede det Hs. Kgl. H. Kronprinsen ved en Kabinetsordre til Hr. Generalmajor v. Haxthausen som Kommandør for den Kgl. Garde t. F. allern. at befale, at jeg om Aftenen Kl. 5 slet skulde antage mig Kommandoen over den hele Slotsvagt, som tillige blev forstærket med 50 Mand, og saaledes være ham ansvarlig for alt, hvad der maatte forefalde. Og da alt var afgaaet i al mulig Orden og til Hs. Kgl. H. Kronprinsens Velbehag, lod han mig nogle Dage derefter kalde til sig og ej alene derover gav mig sit allern. Velbehag tilkjende, men endog allern. behagede at forsikre mig om at, da han ej alene var vidende om min lange Tjeneste [og] gode Forhold i samme, men endog om den Uret, mig var vederfaret i Garden, saa maatte jeg og være forvisset om, at han vilde gøre alt, hvad der stod i hans Magt, for at se mig satisficeret og forfremmet i det Militære, men jeg maatte give Tid. Og da Hs. Kgl. H. tillige var vidende om det Kgl. allern. Løfte, jeg havde paa en Stiftamtmandspost i Norge, sagde han tillige, at den maatte jeg slaa af mine Tanker, da han ej vilde, at jeg skulde gaa ud af det Militære, men derudi vilde han paa bedste Maade allern. sørge for mig.

1785³⁾ den 25. Februar blev jeg, uvidende om Jægerkorpsets Oprettelse, allern. udnævnt til Kommandør for det

¹⁾ Ditlev L., f. ¹¹/₈ 1743, † ²⁶/₁₁ 1788 som Premier Major i Garden t. H. og Generaladjutant.

²⁾ 1763—1817, Major i Kavalleriet, Kammerherre.

³⁾ ¹¹/₁₁ 1784 synes U. at have søgt om at blive Kommandant paa Bergenhus mod at afgive 400 r. af den 1200 r. store Gage til den daværende Kommandant, Generalmajor Joh. Jac. Fasting, 1723—90, se Biogr. Lex. V 88. Kladde til Ansøgningen findes blandt hans Papirer.

sjællandske Jægerkorps¹⁾ og af Hs. Kgl. H. Kronprinsen selv allern. gratuleret dertil paa en saa udmærket Maade, som jeg langtfra ikke tilskriver min Fortjeneste, men alene hans Naade og Tiltro, og samme Aar i Juli rejste jeg med Familie til Helsingør, hvor jeg med dette mit Korps skulde ligge i Kvarter. Før min Afrejse lovede Kronprinsen mig at ville befordre en [Person] til et Embede, som skulde give mig 2000 r. til et betale min Gjæld med, men da mine Fjender satte sig derimod, blev der intet af den Gang. Hs. Kgl. H. Kronprinsen trøstede mig imidlertid selv med de allern. Løfter om rigeligt at redressere mig samme samt at vise Naade mod min Søn²⁾.

1786 den 4. Juni om Eftermiddagen Kl. 3 $\frac{1}{2}$ slet nedkom min Kone udi Helsingør med mit 5. Barn, som var en Pige. Den 7. derpaa blev hun hjemmedøbt og kaldt Maria Elisabeth efter min Svigermoder og egen Moder, og den 11. Juli blev hun bragt til St. Mariæ Kirke i Helsingør ved Fadderne: 1. Fru Agentinde Godenius, f. v. Bryggemann, 2. Frøken Elisabeth Fenwick, en Datter af engelsk Generalkonsul Fenwick i Helsingør, 3. Hr. Generalmajor v. Bessel³⁾, Kommandant paa Kronborg, 4. Hr. Kammerherre Greve v. Schack⁴⁾,

¹⁾ Korpset oprettedes $\frac{1}{8}$ 1785; 1842 fik det Navn af 2. Jægerkorps, 1860 af 18. Infanteribataillon, 1867 af 18. Bataillon. Om Afdelingens Historie se: 1. E. Neergaard, 18. Bataillons Historie 1785—1885, Kjøbenhavn 1885. 2. Soldaterlæsning: Fortællinger af 18de Bataillons Historie, 1891. 3. Adskillige Artikler i „Vort Forsvar“. 4. Chr. Bredsdorff: Paa Feltfod, Kjøbenhavn 1889. — Afdelingens smukke og enestaaende fyldige Portrætsamling er — med Krigsministeriets Tildelelse — ophængt i Parolsalen paa Kronborg.

²⁾ Angaaende dette findes tilføjet i II: „ . . naar jeg havde ansat min Søn, havde han [v: Kronprinsen] vist ogsaa opfyldt sit allern. Løfte om ham, men han er endnu kun 5 $\frac{1}{2}$ Aar, og en for tidlig Lykke for-dørver mere Børn og unge Mennesker end den nytter. Jeg har derfor tiet dermed.“

³⁾ Carl Johan Christian B., † $\frac{20}{7}$ 1787 som Generalmajor og Kommandant paa Kronborg.

⁴⁾ Otto Didrik Greve Schack af Schackenberg, f. $\frac{10}{4}$ 1758, † $\frac{19}{8}$ 1809; som Major ved den Kronborgske 1. Bataillon forsat til sjællandske Jægerkorps som Kommandør for samme $\frac{11}{8}$ 1787, $\frac{17}{8}$ 1803 Chef for Korpset; efter Ansøgning afskediget som Generalmajor med Pension og Tildelelse til at bære Jægerkorpsets Uniform $\frac{9}{4}$ 1808. Det eneste Portrait, der skal existere af ham, er en Sepiategning paa Schackenberg; Kopi deraf i 18. Bataillons Portraitsamling.

Major og Kommandør for Garnisonen i Helsingør, 5. Hr. Kammerherre v. Godtberg¹⁾, Ingeniørmajor, 6. Hr. Kapitajn v. Tuxen ved Øresund [Toldkammer]²⁾, 7. Hr. Kapitajn v. Falbe³⁾, ogsaa ved Øresund, 8. Justitsraad Bjørnsen⁴⁾, Politimester i Helsingør, 9. Hr. Kapitajn v. Lilielalm ved norske Livregiment⁵⁾, 10. Hr. Kapitajn v. Suckow ved det sjællandske Jægerkorps⁶⁾.

1786 den 24. Juni bekom jeg Kgl. allern. Tilladelse at rejse til Sverig, for at bivaane et Campement, som blev holdt i Skaane, hvorved Hs. Maj. Kongen af Sverig selv kommanderede de forsamlede Tropper, som bestod af 12000 Mand. Kronprinsen af Sverig og Hertug Carl vare og nærværende, og kom Hs. Kgl. H. vor Kronprins ogsaa derover og forblev der i nogle Dage. I de 11 Dage, jeg opholdt mig der, spiste jeg daglig til Middag ved det Kgl. Taffel. Hs. Maj. Kongen og den unge Kronprins viste mig i Besynderlighed megen Naade, ligesom mig ogsaa af alle Generaler og Officerer blev vist al optænkelig Politesse.

1786 den 15. November Kl. 2 om Eftermiddagen døde min Svigermoder, Enke efter Hof- og Provincial Jægermester Christian Frederik v. Røder, født Thombsen. Hun var født 1734 den 1. August og havde været hos mig siden jeg blev gift med hendes eneste Datter. Hendes Døbenavn var Ingeborg Maria, og hendes Vandel og gode Egenskaber gjør hende ej alene uforglemmelig for mig, men endog for alle som kjendte hende. Hun blev begravet i St. Mariæ Kirke i Helsingør i en muret Begravelse, som tilhørte Hr. Agent Godenius Enke, født Bryggemann.

¹⁾ f. i Løvendal i Norgø ²⁰/₁₀ 1731, † ⁵/₁₀ 1809 som Oberst.

²⁾ Louis d. T., 1748—1828; oprindelig Søofficer; Generalitets- og Admiralitetskommissær.

³⁾ Ulrik Anton F., 1746—1795, oprindelig Søofficer.

⁴⁾ Bertel B., 1749—1820, se Biogr. Lex. II 368.

⁵⁾ Andreas L., f. ²⁴/₂ 1738, Afsked ²⁶/₁₁ 1790 som Kompagnichef i norske Livregiment.

⁶⁾ Clemens Sirach S., f. ¹¹/₈ 1755 i Rendsborg, † ⁸/₈ 1833 i Kjbhvn. Fik først Kapt.s Kar. ⁴/₄ 1788 samtidig med Tilladelse til at gaa i russisk Tjeneste, hvilket han dog fritoges for allerede 25. s. M.; 1804 Major å. l. s. og Stempelpapirsforvalter i Slesvig; derefter avanceret i de annekterede Batailloner til Oberst.

1787 i Januar opfyldte Hs. Kgl. H. Kronprinsen sit allern. Løfte ved at forunde den mig i Aaret 1785 lovede Person det, han søgte, hvorfor jeg efter Hs. Kgl. H.'s naadigste Til-ladelse fik 3000 r.

1787 den 11te Maj blev jeg allern. udnævnt til Oberstlnt. og Kommandant paa Bornholm og det paa følgende Maade. Mig blev tilkjendegivet om jeg allerunderd. vilde søge den Post, vilde Hs. Kgl. H. Kronprinsen nok mage det saaledes, at jeg skulde faa den. Den 8. forhen indsendte jeg altsaa min allerunderd. Ansøgning derom til det Kgl. Generalitets og Kommissariats Kollegium, men uden at anholde om nogen højere Karakter. Og da Forestillingen den 11. herpaa fulgte, blev en anden, som havde 900 r. Ventepenge og mange Venner, meget rekommanderet til den Post. Hs. Kgl. H. Kronprinsen spurgte hvem der flere havde søgt den, da en hel Del før mig blev nævnt, men da jeg endelig blev nævnt, udlod Hs. Kgl. H. sig meget naadig til min Favør. Hs. Exc. General Huth¹⁾ talte ogsaa med megen Agtelse om mig. Men da Generallieutenant v. Ahlefeldt, der som 1. Deputeret i Generalitetet havde Forestillingen, ikke ansaa det passende at jeg som Major kunde faa denne anselige Post, svarede Hs. Kgl. H. Kronprinsen at, naar man intet andet havde imod mig, saa kunde jeg som ældre Kapitajn end den Oberstlnt., som man havde proponeret, ogsaa blive Oberstlnt. Generallieutenant v. Ahlefeldt vilde ej tro, at jeg var ældre Kapitajn end bemeldte Oberstlnt. Kronprinsen paastod det, da han sagde at han huskede meget vel, at jeg for nogle Aar siden selv havde sagt ham det, og naar det saaledes befandtes, som han ej paatvivlede, saa skulde han strax udfærdige min Oberstlnt. Bestalling og Partitions-patent for mig som Kommandant paa Bornholm og bringe det om Eftermiddagen til Kongens Underskrift; og da det befandtes, at jeg var ældre Kapitajn, maatte det altsaa ske, da jeg samme Dag baade blev Oberstlnt. og Kommandant paa Bornholm. Saaledes maa endog de, som vil hindre os Mennesker i vor Lykkes

¹⁾ Heinrich Vilhelm H., 1717—1806, se Biogr. Lex. VIII 180 ff.

Vej, selv imod deres Villie gjøre den fuldkommen. Den 12. om Eftermiddagen fik jeg et Brev¹⁾ fra Marskalk v. Bülow²⁾, som Hs. Kgl. H. havde befalet at tilmelde mig samme, og Dagen derpaa fik jeg alt tilsendt fra det Kgl. Gen. og Kommissariats Kollegium³⁾. Jeg fortsatte Rejsen fra Helsingør med Familie i Juli Maaned til Rønne paa Bornholm, hvortil jeg ankom den 29. Juli om Aftenen Kl. 11 og blev modtaget under Kanoners Lyd af en Mængde Mennesker. — 1788 i Maj rejste jeg til Kjøbenhavn og kom tilbage i Juni samme Aar⁴⁾.

1788 den 10. September om Aftenen Kl. 11 $\frac{1}{4}$ slet nedkom min Kone udi Rønne paa Bornholm med det 6. Barn, en Dreng, som den 14. derpaa blev hjemmedøbt og kaldt Gotthardt Albrecht efter min afdøde Ven Geh. Raad og Overpræsident Braem⁵⁾, og blev han bragt til Kirke min Fødselsdag den 4. November samme Aar af Fadderne, som vare: 1. Min Kone, som selv bar ham, 2. Frøken v. Nansen⁶⁾, den ældste ugifte Datter af min Formand, Oberst og Kommandant v. Nansen, 3. Oberstlnt. v. Berbandt⁷⁾, 4. Major v. Schorr⁸⁾, 5. Landsdommer Rogert⁹⁾, 6. Regimentskvartermester og By-

¹⁾ „Jeg aabnede det og fandt det ovenanferte. Men som jeg troede at det burde holdes hemmeligt, da der alle Tider gaar 8 Dage med, før det expederes, saa vilde jeg tie dermed, men da Postmesteren, som bragte mig det, efter at jeg havde læst det, gratulerede mig og jeg ej vilde modtage samme, sagde [han] mig at, da det stod uden paa Brevet, troede han ej, at det var nogen Hemmelighed.“ (II).

²⁾ Johan B., 1751—1828, den bekendte Beskytter af Videnskaben, se Biogr. Lex. III 291 ff.

³⁾ Bestallingen som Oberstlnt. og Partitionspatentet som Kommandant paa Bornholm ere af $\frac{11}{8}$ 1787.

⁴⁾ Her afsluttes II.

⁵⁾ Gotthardt Albert Braem, 1710—1788, se Biogr. Lex. II 584 og pers. hist. Tidss. 2. R. II 130 f.

⁶⁾ Hans N., 1723—87; gift med Louise Berbandt. Om ham se pers. Tidss. 3. R. I 14. Hans ældste Datter var Christiane Antoinette, c. 1758—96, der blev gift med nedennævnte Rogert.

⁷⁾ Christian B., der havde spillet en vis Rolle under Omvæltningen 1772, se Biogr. Lex. VI 423., f. o. 1710, begr. $\frac{18}{8}$ 1794 i Rønne, se pers. hist. Tidss. 3. R. I 14.

⁸⁾ Hans Henrik Schor, f. 1731, † $\frac{20}{8}$ 1799 som. kar. Oberstløjtnant i Bornholms Milice.

⁹⁾ Ditlev Ludvig R., 1742—1813, Landsdommer paa Bornholm, Komponisten af Melodien til „Kong Christian stod ved højen Mast“, se Biogr. Lex. XIV 152.

foged Bjørn, 7. Lieutenant og Toldinspektør Lohmann¹⁾
 8. Lieutenant og Adjutant v. Sonne, 9. Sekretær og Amtsforvalter Schierbæk, 10. Borgerlieutenant Herman Bonde, 11. Kjøbmand Tønnes Rasch.

1788 den 21. November om Morgenen Kl. 2 døde ovenmeldte min Søn og blev [han] begravet paa Nørre Kirkegaard ved Siden af salig Generalmajor og Kommandant Arenstorff.

1790 den 11. Januar om Aftenen Kl. 10¹/₄ slet nedkom min Kone udi Rønne paa Bornholm med det 7. Barn, en Dreng, som den 17. derpaa blev hjemmedøbt og kaldt Frederik efter vor Kronprins, og blev han bragt til Kirke min Kones Fødselsdag, den 13. Februar samme Aar af Fadderne, som vare: 1. Enkefru Generalavditørinde Andresen, født Schrøder²⁾, som bar ham, 2. den yngste Frøken v. Nansen³⁾, en Datter af min Formand Oberst og Kommandant v. Nansen, 3. Kejsler. russisk Søkapitajn Chrone, 4. Kapitajn Hans v. Pedersen af de bornholmske Dragoner, 5. Kapitajn v. Bistrup af Infanteriet⁴⁾, 6. Borgerkapitajn Koefoed i Rønne, 7. Borgerkapitajn Rask i Rønne, 8. Herredskapitajn Munch, 9. Borgerfændrik Engel, 10. Borgerfændrik Wolfsen, 11. Kommissionær Schousboe, 12. Kjøbmand Stender, 13. Kjøbmand Schrøder. — 7. April 1790 rejste jeg til Kjøbenhavn og kom tilbage i Juni.

1790 den 31. Juli, som var Hs. Kgl. H. Kronprinsens Formelingsdag med Prinsesse Maria Sophia Frederika af Hessen-Kassel, blev jeg allern. udnævnt til Oberst af Infanteriet. Og 1791 i April rejste jeg til Kjøbenhavn for om muligt at faa en Ende paa alle de Fortrædeligheder, som jeg havde med Amtmand Heiberg⁵⁾ paa Bornholm, som ved Hjælp af Kancelliet (NB. det Danske) i Fællig med Generalitetet og

¹⁾ Hans Christian L., † 1820.

²⁾ Michella Ottilia S., 1748—1823, g. m. Amtsforvalter Christian A. paa Bornholm.

³⁾ Ovenfor nævnte Oberst Hans Nansens yngste D. var Ingeborg Christine, 1765—1843, der 1795 blev gift med Regimentskvartermester Andreas Fuglsang Rasch, maaske den her nævnte Borgerkapitajn Rask.

⁴⁾ Hans B., † 1805 som Kapitajn af Infanteriet i Bornholms Milice.

⁵⁾ Christen H., 1737—1801, se Biogr. Lex. VII 225.

Rentekammeret paa den utroligste Maade søgte at fortrædige mig. Jeg bad om [en] Kommission, som kunde bedømme mine og Amtmand Heibergs Handlinger samt undersøge Kollegiernes. Men da de sluttelig vare bange for den, og Posten fra Norge bragte den Tidende, at Generalmajor v. Dietrichson¹⁾, som var Chef for det vesterlehnske nat. Inf. Regiment og Interimskommandant over de Christianssandske Fæstninger, var død, saa gjorde de sig alle Umage for at faa mig forflyttet. Regimentet vilde de ej give mig, og det kunde de som retskafne Mænd ej heller, da jeg havde 5 Oberster for mig; men for at faa mig bort, blev det Christianssandske Kommandantskab igjen oprettet og skilt fra Regimentet, og da jeg 3. Pintsedag havde den Lykke at spise ved Kongens Taffel, og vi vare opstandne tog Hs. Højfyrstl. Durchl. Prins Carl af Hessen-Kassel mig til Side og proponerede mig at modtage den Post som Kommandant over de Christianssandske Fæstninger, gelejdet med de fordelagtigste Løfter. Jeg vilde ej, før jeg ved en Kommission havde retfærdiggjort mig. Men Hs. H. F. Durchl. behagede at svare mig, at Hs. Kgl. H. Kronprinsen, som var en Hader af alle Kommissioner, kunde vel ikke give mig større Bevis paa sin Naade og Tiltro end ved at forflytte mig paa en saa naadig Maade, som Hs. Kgl. H. vist ikke havde gjort, naar han ikke var overbevist om, at jeg havde handlet som en retskaffen Mand, samt befalede mig at gaa til Kronprinsen, som selv vilde sige mig alt dette. Jeg gik. Hs. Kgl. H. Kronprinsen igjen tog det alt og gav mig de naadigste Løfter.

1791 den 17. Juni blev jeg allern. udnævnt til Kommandant for de Christianssandske Fæstninger med 1080 r. aarlig Gage uden Decourt, og til Rejsepenge bekom jeg min Oberstbestalling gratis. Jeg rejste derpaa strax til Bornholm, afleverede mit Kommandantskah, og den 10. September samme Aar rejste jeg med Familie til Kjøbenhavn, hvor jeg forblev i 3 Dage og med Kone havde Avdients hos de Kgl. Her-

¹⁾ Frederik D., 1723—91, se Biogr. Lex. IV 267.

skaber, og derpaa fortsatte jeg Rejsen til Christianssand, hvor jeg ankom den 28. derpaa.

1794 den 21. Marts nedkom min Kone i Christianssand med det 8. Barn, en Datter, som den 23. derpaa blev hjemmedøbt og kaldt Maria Sophia Frederika efter Hs. Kgl. H. Kronprinsens Gemalinde, og den 26. April derpaa blev hun bragt til Domkirken af Fadderne: 1. Fru Bispinde Tybring, født Lemvig¹⁾, 2. Fru Ingeniørkapitajninde v. Ecklöv, født Moe²⁾, 3. den ældste Frøken Dietrichson, en Datter af min Formand, afdøde Generalmajor v. Dietrichson, 4. Hr Kammerherre og Stiftamtmand v. Levetzow³⁾, 5. Hr. Oberstl. v. Tobiesen⁴⁾, Kommandør for det vesterlehnske Regiment, 6. Hr. Peder Mørch, Kjøbmand.

1794 den 7. August om Morgenen Kl. 4³/₄ slet døde denne min yngste Datter og den 12. derpaa blev hun begravet i Christianssands Domkirkegaard ved Gjerdet, noget ovenfor afdøde Generalmajor v. Dietrichson og foran det store Træ.

[herefter fortsat af U's Enke.]

1795 den 11. Januar døde min uforglemmelige Mand Kl. ³/₄ til 8 om Morgenen og var han ikke syg længere end fra Mandag Formiddag og til Søndag Morgen⁵⁾, og blev han den 27. Januar begravet og lagt ved Siden af det sidste Barn her i Christianssand, og døde han som Kammerherre, Kommandant og Oberst. Da han blev udbaaret, traadte alle Borgere ind, saa der aldrig har været et større Ligfølge i Christianssand; og efterlod han sig i Live 3 Børn, nemlig Laurids Christian U., 11 Aar og 4 Maaneder, Marie Elisabeth U., 8 Aar og 7 Maaneder, og Frederik U., som fyldte sit 5. Aar hans Faders Dødsdag. Jeg havde ingen anden Udsigt end

¹⁾ Elisabeth Vilhelmine L., 1742—1809, gift med Hans Henrik T., 1732—98, se Biogr. Lex. XVII 603.

²⁾ Henrik Christoffer E., f. o. 1745.

³⁾ Hans Christoph Diederich Victor v. L., 1754—1829, se Biogr. Lex. X 242.

⁴⁾ Peter T., f. ²⁸/₈ 1838, † ⁵/₁₁ 1817 som Generalmajor og Kommandant i Christianssand.

⁵⁾ Som Kommandant havde han besøgt nogle franske Orlogsskibe, der laa ved Christianssand, og der blev han smittet af en paa Flaaden herskende typhoid Feber.

de 400 r. af Enkekassen til mine 3 Børns Opdragelse. Begge Drengebørnene [vare] indskrevne til Landkadetter. 3. Juli holdt jeg Auktion og betalte paa Gjælden og reiste til Bornholm i September.

1796 blev Laurids Christian virkelig Kadet og udgik desaaarsag af den Latinske Skole den 11. Marts 1797 og tiltraadte sin Rejse samme Dag til Kjøbenhavn, og samme Dato blev Frederik indskreven i Latinskolen.

1801 den 12. April blev Marie Elisabeth konfirmeret.

1802. Efter at jeg adskillige Gange havde søgt om Pension, og det alt blev dyrere, rejste jeg i Maj Maaned til Kjøbenhavn, for selv at anholde om samme, [og] var saa lykkeligt og fik 100 r. fra den 10. September af Finanskassen.

Den 18. September rejste min Datter Marie Elisabeth til Kjøbenhavn for at forblive [der] et Aarstid og lade sig informere i adskilligt, som ikke var Lejlighed til paa Bornholm.

Den 10. Oktober udgik Frederik af Latinskolen, og den 17. Oktober rejste han til Kjøbenhavn for at gjøre en Prøve-rejse til Vestindien med Kapitajn Wolfsen, da han havde saa stor en Lyst til Søen.

1803 rejste min Datter hjem og forblev hos mig det Aar, og Frederik gjorde sin anden vestindiske Rejse med Wolfsen.

1804 havde min Datter Bryllup den 21. September med Kapitajn Casper Hendrik Wolfsen¹⁾. Frederik blev i Kjøbenhavn, lærte Engelsk og stod Konfirmation.

1805 rejste jeg over med min Datter [til Kjøbenhavn?]. Frederik gjorde sin 3. Rejse. Christian gik fra Kadetterne som Sekondlieutenant med [aaben Plads] Anciennitet.

1806 tog jeg over til min Datter, og kom hun da i Barselseng med en Datter den 24. Juni, der blev kaldt Else Katrine²⁾, som jeg holdt over Daaben, og da gjorde Frederik sin 4. og sidste Rejse.

1807 var min Datter, [hendes] Mand og Barn herover i Besøg. Frederik blev hjemme formedelst Engelskmandens

¹⁾ Caspar Henrik W., 1781—1836, Kaperkapitajn og Toldinspektør, se Biogr. Lex. XIX 170.

²⁾ sandsynligvis efter W.'s Moder, der hed Else Katrine f. Boss.

Anfald paa Kjøbenhavn og derpaa følgende Krig. Om Efteraaret opmuntrede Frederik sine Søkammerater at gaa til Kaps, og var han med at tage de første Priser her paa Vandet, var den første der entrede, og da hans Kammerater bleve frygt-somme og vilde forlade de tagne Priser, blev han selv fjerde ombord og nødte de flygtende at vende om og holde Priserne, medens [?] de Engelske skød paa dem. Han bragte nogle Stumper af Skraa hjem, der havde ramt ham. Han gjorde adskillige Krydstog med.

1808 Nytaarsaften gik han som Styrmand til Kjøbenhavn fra Christiansø med den Brig, han havde entret. Om For-aaret gik han ud som Prisemester med en kjøbenhavnsk Kaperkutter, ført af Kapitajn von Baren. De skulde gaa til Kjøbenhavn og ud ad Nordsøen til og var gaaet til Hesselø, for at faa tørt [?] Brænde til Skibsbrug. De blev en Sejler vaer, som de sejlede ud imod, og vare de saa ulykkelige først at faa Skade paa Skibet, der hindrede dem i Sejlingen, og siden, da de vare komne Landet paa 1 Fjerdingsvej nær, under en stærk [?] at springe i Luften, man mener ved en Kanons Sprængning, og druknede da altsaa den hele Besætning paa 5 Mand nær, der blev bjerget ved en tilsejlende Fiskerbaad. Han var 18 Aar og 5 Maaneder og maatte paa saa ulykkelig en Maade ende sin skjønne Ungdom den 24. Maj.

Den 1. August nedkom Marie med en Søn, der blev kaldt Andres Frederik. — Christian blev Premierlnt. — Den 22. December døde Marie.

1809 den 19. April døde min Dattersøn Andres Frederik. — I Udgangen af November solgte jeg min Gaard og flyttede til Kjøbenhavn.

1810 bekom jeg den 11. Juni 120 r. i Pension, saa jeg nu haver 620 r. at leve af.

1811 indtraadte min Svingersøn i andet Ægteskab med en Jomfru Behrens¹⁾, og fik en Søn, der blev kaldt Andres Frederik.

¹⁾ Johanne Sabine B., f. ²⁸/₁₂ 1785, † ¹/₇ 1845.

1812 den 3. April havde min Søn Christian Bryllup med Toldinspektør Staals Datter Maren Kirstine Staal¹⁾, og fik han Karakter som Kapitajn i August. Hans Kone nedkom med en Søn den 14. September om Morgenen Kl. 3³/₄ slet, der blev kaldt Niels Andreas²⁾.

1814 den 20. Februar nedkom min Svigerdatter Kl. [in blanco] med en Datter, der blev kaldt Charlotte Marie og døde samme Aar Natten imellem den 16. og 17. December.

1815 den 1. Juli Kl. 10 nedkom min Svigerdatter med en Søn, der blev kaldt Søren Frederik³⁾.

1816 rejste jeg den 2. Juli til Viborg at besøge mine Børn og kom igjen til Mikkelsdag. Den 28. December Kl. 11¹/₂ om Aftenen nedkom min Svigerdatter med en Søn, der kaldt Caspar Wolfsen⁴⁾.

1817 var min Søn Christian herover i Kjøbenhavn om Sommeren en 14 Dage.

1818 nedkom min Svigerdatter i Barselseng den 5. April Kl. 1¹/₂ slet om Morgenen med en Pige, der blev kaldt⁵⁾ [her ender Selvbiografien; som Afslutning gengives nedenfor U.'s sidste Ord til Familien.]

Pro Memoria!

Naar jeg efter Guds Villie ved Døden afgaar, ønsker jeg at begraves udenfor den By, hvor jeg ender mine Dage, i en Bakke udi Jorden og det uden mindste Ceremoni. Mit Legeme maa alene iklædes i en lang, linned, saakaldte Pudderskjorte, i det højeste til 24¹/₂ Alen med en hvid Bomulds Nathue paa Hovedet, og for at spare Udgifterne kan man af et gammelt Lagen forfærdige denne Skjorte. Den Ligkiste, jeg nedlægges

¹⁾ Maren Christine S., 1791—1878; D. af Toldinspektør Niels S.

²⁾ Jægermester, Ejer af Hovedgaarden „Haven“ ved Sæby, † ²/₁ 1892 paa Haven.

³⁾ Premierlieutenant; afskediget ²⁹/₁ 1848 paa Grund af Svagelighed med Pension (240 r.). Ugift. Sindssyg. †

⁴⁾ Ejer af en mindre Gaard paa Læssøe.

⁵⁾ Charlotte Maria Magdalene. Hun blev gift med Kapitajn i 12. Linie Infanteri Bataillon C. E. Mecklenburg, der blev haardt saaret i Bustrup den ²²/₄ 1848 og døde af sine Saar i Slesvig By den ¹⁹/₅ s. A.

udi, maa være af ordinære Brædder, simpelt og ligefrem forarbejdet, og maa den hverken være overtrukket, bejtset eller farvet, og ikke heller med nogen Plade forsynet. 12 fattige Borgere og 12 ligeledes fattige Soldater skal bære mig, og derfor hver have 1 r. Ingen maa incommoderes med at bedes til at følge mit Lig; den, som vil, maa det staa frit. De, som graver Graven, faa 1 à 2 r. Til Kirken gives for Graven og til Lys 10 r., da den ej maa tabe, og Præsten ligeledes 10 r., hvad enten han vil følge og kaste Jord paa eller ej. De andre, som pleje at faa, gives og noget. De 3 Skud fra Batteriet, som Kongen har befalet at skydes af ved disse Lejligheder, kan man affyre, om man vil; da Ceremonier og Lovtaler ere til ingen Nytte for os Mennesker, som alene af Naade og Barmhertighed for Christi Skyld kan vente og haabe den evige Lyksalighed, og da jeg med Guds Hjælp haaber at dø med dette tillidsfulde Haab, saa har jeg alt, hvad en dødelig kan ønske.

Vil man over Hovedet af min Grav oprejse en Sten og i samme lade indhugge efterfølgende, saa troer jeg, at det kunde have sin Nytte for de efterlevende.

Her under findes Levningerne
af mig

Andreas Undall

som var født i Arendal i Norge 1738

og døde

som Kommandant her paa Bornholm 17 . .

Skrøbelighed og Mangel paa Sjælsevner hindrede mig fra at opfylde mine helligste Pligter og fuldføre mine bedste

Ønsker for dette Lands og dets Indbyggers Vel;

Men for ej efter min Død at skade ved Uddunstningerne

af mit afsjælede Legeme findes det her nedgravet.

Du, som læser dette,

lad Fordomme fare og gjør ligesaa.

Saa skader Du i det mindste ikke med Dit Legeme efter

Dine Dage.

Du, min bedste Kone, som jeg beder at opfylde dette efter mine Dage, vil den Allerhøjeste tildele alt det, som er Dig tjenlig til den evige Lyksalighed. Du vil bede om det og intet andet og være fornøjet med, hvad Gud tildeler Dig. Saa vil vi ved Guds Naade til en evigvarende Lyksalighed igjen samles. Vore kjære Børn vil Du vedblive at opmuntre til Gudsfrygt og et dydigt Levned, saa vil Gud og velsigne Dine Bestræbelser og give Dig den sandeste Glæde af dem baade her og hisset, hvor vi igjen skal omfavne dem alle. For Din imod mig udviste ømme Kjærlighed og Hengivenhed, som jeg bestandig har stræbt efter at gjengjælde med ligesaa stor Oprigtighed og Kjærlighed, vil Gud og belønne Dig baade her og hisset. Mine oprigtigste Bønner og bedste Ønsker for Dig og vore kjære Børn, Kongen og hans Hus, Venner og Fjender, in Summa alle Mennesker vil Gud i Naade bønvhøre. Skrevet af Din endnu levende Mand og hengivneste

A. Undall.

Rønne, den 18de Februar 1789.

Om Anna Reimer og Cille Gad.

Ved C. Behrend.

De Oplysninger, som findes i Thuras Gynæceum og Schönau's Lærde Fruentimmer om de 2 norske Kvinder, den lærde Cille Gad og Salmedigterinden Anna Reimer, ere for største Delen hentede fra Dr. jur. Otto Sperlings Samlinger, men mærkelig nok har ingen af de 2 nævnte Forfattere medtaget alt, hvad de herom kunde finde i Sperlings Manuskripter.

Nedenstaaende Oplysninger, der ere hentede fra Sperlings Papirer og Breve¹⁾, kan derfor tjene til at supplere, hvad der i de nævnte Bøger er meddelt om de 2 Kvinder.

---

¹⁾ Sperlings Kopibog (Gl. kgl. Saml. 4° 3092^v). Sperlings Ms. de foeminis doctis (Gl. kgl. Saml. 4° 2110^b). Nogle Breve til Sperling fra Cille Gad og Anna Reimer (Ny kgl. Saml. 4° 596 og Bøllings Brevsamling).